

Jana Perdochova¹

Ekonomická Univerzita v Bratislave

ORCID ID: 0000-0002-8157-0720

e-mail: jana.perdochova@uba.sk

Obraz slovenskej ženy od tradícií k emancipácii

ABSTRAKT

Obraz słowackiej kobiety od tradycji do emancypacji

Celem artykułu jest prezentacja historycznie zmieniającej się pozycji kobiet w społeczeństwie słowackim oraz ich walki o tę zmianę. Tradycyjny model patriarchalnej rodziny przewidywał dla kobiety pozycję podporządkowaną wobec mężczyzny, wiązał ją wieloma społecznymi konwenansami i ograniczał jej niezależność. Wraz z rozwojem naukowym i technologicznym oraz wzrastającym poziomem wykształcenia kobiet zyskują one szansę na wyjście z poziomu aktywności w sferze prywatnej, domowej i wkroczenie do działania w sferze publicznej. Tym samym zostaje naruszony tradycyjny model społecznej dominacji mężczyzny oraz historycznie ustalony model rodziny. Sytuacja współczesnych słowackich kobiet jest jednak nadal daleka od ideału. Jednym z ciągle dojmujących problemów, jak wykazuje autorka w oparciu o dane statystyczne, jest brak równości między kobietami i mężczyznami dostrzegalny w wielu sferach życia zarówno zawodowego, jak i rodzinnego. Według badaczki ważną rolę w walce o poprawę jakości życia kobiet mogą odegrać środki masowego przekazu. Zwłaszcza ich funkcja informacyjna i wychowawcza może być z powodzeniem wykorzystywana do przełamywania ograniczających wolność kobiet stereotypów, wyjaśniania przyczyn nierówności kobiet oraz przedstawiania jej negatywnych społecznych skutków.

SŁOWA KLUCZOWE: słowacka kobieta, patriarchalna rodzina, nierówność płci, dyskryminacja, przemoc, mass media

Na území Slovenska, asi 5 km od Piešťan, v lokalite Moravany sa našla nevel'ká soška ženy vyrezaná z mamutoviny, ktorej vek sa odhaduje na 22 800 rokov pred Kristom. Poznáme ju pod názvom moravianska venuša. Na území Moravy sa našla ďalšia svetoznáma z hliny a prísad vypálená věstonická venuša, pochádzajúca z obdobia mladého paleolitu, datovaná do rokov 29 000 – 25 000 pred Kristom². Tento odkaz z minulosti naznačuje záujem o ženu od najstarších čias. Ako sa vyvíjal

¹ Data zloženia textu do Redakcji „MIS“: 25. 10.2018 r.; data zatwierdzenia textu do druku: 23.06.2019 r.

² Wikipédia, IX. 2018.

a aký je dnes? Tradičná kultúra na území Slovenska, ktorá spadá do kultúry európskeho typu, je široká oblasť vedeckovýskumne spracovaná a opísaná uznávanými slovenskými etnografmi . Na malom rozsahu tejto práce chceme načrtnúť obraz slovenskej ženy v minulosti a spoločenské zmeny, ktorými dospela k dnešnému postaveniu.

V slovenskej tradičnejpatriarchálnejroľníckej rodine vždy tvrdo pracujúcej na poliach a okolo dobytka bol dominantným vládcom muž. Jemu podliehala žena, ktorá ho rešpektovala, vystupovala voči nemu v podradenom postavení a udržiavala rodové zvyklosti. Bola skromná, pobožná, pracovitá, verná a dobrá matka. V rámci symboliky sa chápala ako mesiac pri mužovi- slnku, ľavou rukou pri pravej ruke - gazdovi. Rodiny – pevné bunky spoločnosti - boli späté s prírodou, čo umocňovalo cit pre ľudovú tvorivosť a krásu stelesnenú vo výšivkách, ľudových krojoch³, tkaní, keramike, drevorezbách a iných formách ľudovej materiálnej kultúry. Rôzne pracovné úkony a rodinné či spoločenské udalosti sprevádzali piesne, zvykoslovie, tance. V nich mali nezastupiteľnú pozíciu práve ženy. Život sa riadil podľa náboženských sviatkov, ročných období a poľnohospodárskych prác, ktoré sa viazali k danému obdobiu. Folklór a umelecké remeslá sa na Slovensku zachovali dodnes a v súčasnosti prežívajú renesanciu.

Múdrosť a kreativita prostých žien sa manifestovali aj vynaliezavosťou v domácej gastronómii, keď museli z dostupných vlastnoručne dorobených produktov nakrmiť rodinu. Dodnes sú obľúbené rôzne jedlá zo zemiakov, kapusty, bryndze, zabíjačkové výrobky, domáci chlieb a pod., ktoré sú populárne aj u súčasných mestských ľudí.

Ženy boli tiež tkáčkami, doma vyrábali ľanové a konopné textilie, z ktorých odievali členov svojej rodiny. Z kože domácich zvierat si rodina zabezpečovala na chladné dni kožuchy, kabanice, krpce, kapce, čižmy. To bola vonkajšia stránka povinností ženy. Vnútorne podliehala tradíciám a poverám podľa mentálnej úrovne svojej doby. Tabuizované javy ženského tela v tradičnej kultúre Slovenska, a to: menštruácia, panenstvo, materstvo (so zameraním na nečistotu), šestonedelie, vádzku/úvod v kostole/preskúmala a opísala okrem iných Kamila Beňušková z Katedry etnológie a muzikológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína filozofa v Nitre a zakotvené sú aj v Encyklopédii ľudovej kultúry Slovenska⁴.

V patriarchálnej veľkorodine, ktorá bola základom vidieckej spoločnosti na území Slovenska, platilo pre ženu množstvo príkazov a zákazov. K obdobiu menštruácie, ktoré sa považovalo za nečisté, sa viazali určité magicko-rituálne praktiky, aby tento jav netrval dlhšie ako tri dni. Autorka uvádza viaceré príklady z rôznych lokalít (napr. preplietanie bielizne pomedzi tri priečky na rebríku). V tom období nemala žena vykonávať určité práce v domácnosti, pretože sa očakával ich

---

³ J. Kucbeľová, M. Úradníček, P. Brenkus - fotograf: *Odetí dokrásky*, Vydavateľstvo Ikar, a. s. Bratislava, 2018, s. 360.

⁴ Z. Beňušková, *Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska*, Vydavateľstvo Veda, Bratislava 1995. s. 13; Ibidem zv. 2, s. 72, 232, 253, 283.

negatívny dôsledok. Na druhej strane sa jej zakazovalo vykonávať fyzicky namáhavú a zdraviu škodlivú prácu z dôvodov ochrany jej zdravia. Panenstvo až do uzavretia manželstva sa vyžadovalo ako povinná spoločenská norma. Bolo však spoločnosťou ticho tolerované, ak sa tento status porušil, ale dievčina nesmela zostať tehotná. Ak sa stala „prespankou“, t.j. slobodnou matkou, dostala sa na okraj dedinskej spoločnosti ona aj dieťa. Rozporná situácia nastala aj v prípade, ak sa dievča nevydalo, zostalo starou dievkou a nesplnilo si funkciu materstva. Súčasťou svadobných obradov bolo preukázať nepodstúpenie symbolickej deflorácie. Dievčina začepčením vstúpila do radov žien a manželiek, čím nadobudla spoločenskú vážnosť. Každé dievča sa chcelo vydať a dosiahnuť tak významný medzník života.

Prejavovalo sa to aj v ľudových zvykoch (pričarovanie si milého rôznymi rituálmi) či v ľudových piesňach (*Chodila dievčina po hore plačúci/ postretla čipkára, hej, čo čipky predáva. Čipkáru, čipkáru, pre živieho boha, či mi je čipôčka, hej, na čepiec hotová? Hotová, hotová, ale ju nenesiem, musíš dievča čakať, hej, až na druhú jeseň. Ja by aj čakala, frajer sa mi žení, nebudem, nebudem, hej, čakať do jeseni. Do jeseni čakať, moje vlásky česať, moje vlásky česať, vrkoče zapletať, nebudem, nebudem, hej, do jeseni čakať...*).

Tehotenstvobolo pre ženu veľmi zodpovedným obdobím. V rámci ochrany zdravia a krásy počatého dieťaťa musela budúca matka dodržiavať rôzne zákazy a príkazy (*nepozerať na mŕtvych, na nič zlé a škaredé, nemala sa zľaknúť a dotknúť sa svojho tela, lebo tam by bolo dieťa poznačené a musela dodržiavať podobný rad ďalších elementov kontaktnej mágie.*) Aj sama bola na istých miestach nežiaduca ako nečistá a prinášajúca nešťastie, preto sa radšej zdržiavala v určitej izolácii.

Pôrodmal prebiehať v temnote, aby rodičku a dieťa zlé sily (strigy, urieknutie) nenašli. Pomáhala pri ňom babica (babicuľa) a staršie ženy z rodiny. Muž pri pôrode zvyčajne nebol, ale časti jeho odevu kládli na rodičku, aby sa tento proces urýchlil a bol menej bolestivý. Pôrod prebiehal v komore v dome matky rodičky. Posteľ obkolesená „kútnou plachtou“ s výšivkami červenej a žltej farby mala chrániť ženu a dieťa od možných chorôb ostatných členov rodiny, dopriať rodičke pokoj a ochrániť ju pred negatívnymi silami a zlými vplyvmi. Toto miesto bolo prísne tabuizované, nemal tam vstupovať nik a napomáhali mu aj apotropajné predmety (čistec, cesnak, chlieb, klince, ihly) uložené do postele. Porovnanie s dnešnou úrovňou zdravotníctva v nás táto poverčivosť vzbudzuje súcit nad túžbou po zdraví a prežití a zároveň nemohúcnosťou tých čias. Staršie slovenské generácie si ešte pamätajú, ako ženy z rodiny alebo nejako inakšie spriaznené „niesli do kúta“, to je pri prvých návštevách rodičky priniesli niečo špeciálne na pitie, jedenie či do výbavy dieťaťa. Dodnes sa v niektorých regiónoch Slovenska (napr. Kysuce) dáva do perinky dieťaťa peniaz a kúsok chleba, keď sa ide do kostola na krst, aby nepoznalo v živote biedu.

Dieťa malo byť pokrstené čo najskôr, najlepšie v prvú nedeľu po narodení, aby bolo pripravené na všetky alternatívy. Z kresťanského hľadiska sa zbavilo dedičného hriechu a z hľadiska povier ho krst zbavil prvotnej nečistoty a dosahu negatívnych síl (bosorky, nočné mory, zlí duchovia, bohynky). Na krst dieťa – pohana - zakryté vyšívanou dečkou odniesli len krstní rodičia a po krste so zaužívaným veršíkom priniesli domov - už ako kresťana.

Šesť týždňov po pôrode sa nazývalo šestonedelie a ženašestonedielka. Bolo to obdobie, ku ktorému sa viazali ďalšie príkazy a zákazy, (*nestúpiť na zem bosou nohou, nevidieť prsia dojčiacej matky a i.*), aby nenastalo urieknutie a smrť rodičky alebo novorodenca. Toto obdobie ukončila „vádzka“, úvod v kostole, keď matka prešla so zapálenou sviečkou okolo oltára a modlila sa podľa zvyklostí.

Žena – matkavšak materstvom nadobudlav rodine i v dedinskom kolektíve uznávané sociálne postavenie. Dnešné rodičky väčšinou privádzajú dieťa na svet v pôrodniciach za asistencie odborného zdravotníckeho personálu a lekárov- pôrodnikov a o spomenutých tradíciách a zvykoch našich predkov majú zvyčajnemálo informácií.

Zmena v myslení a životnom štýle však tiež prešla historickým prerodom modernizácie, ktorá súvisí s rozvojom vedy, techniky, vzdelanosti v 18./19. - 21. storočí. Žene sa otvoril lepší prístup ku vzdelaniu, ktoré sa na Slovensku začalo rozvíjať po I. svetovej vojne (1919 – vznik Univerzity Komenského a najmä po druhej svetovej vojne od r. 1945, keď nastal prudký rozvoj školstva a kultúry). Vzdelaná žena vystupuje z privátnej sféry a snaží sa uplatniť vo verejnej sfére. Tým stúpa jej sebavedomie, suverénnejšie sebahodnotenie, a tak nastupuje proces emancipácie žien. Vypuklejšie sa prejavuje proces antagonizmu medzi mužmi a ženami. Tradične poslušná podriadená mužovi a slúžiaca len rodine slovenská žena sa chce uplatniť na pracovnom trhu, vo vedúcich funkciách, v kultúre, umení, športe a politike. Takýto jav však závisí od viacerých činiteľov: odhistorickej doby, predindustriálnej a industriálnej spoločnosti, od príslušnosti k stavu, rodinnej výchovy, osobnostných dispozícií subjektov, nebol to teda hromadný a spontánny, avšak dominantná pozícia mužov sa začína otriasať volaním žien po spoločenskom uplatnení a emancipácii.

Koncept materstva, plodenia detí, starostlivosti o rodinu pretrval napriek modernizácii v našej kultúre vyrastajúcej z kresťanskej ideológie v novom ponímaní až dodnes. Nadobúda nové formy. Prispôsobuje sa požiadavkám pracovného zaradenia, pretože súčasné slovenské sociálne pomery nútia pracovať a finančne zabezpečovať rodinu, teda „zarábať“ aj ženu i ženu matku. Hoci má možnosť realizovať sa v práci, aj keď nie vždy vo svojom odbore, zároveň na ňu pôsobia tlaky z viacerých strán. Najčastejšie v našich pomeroch nemá možnosti presunúť niektoré práce na pomocnice v domácnosti či na kvalitné služby, pretože na to potrebuje finančné prostriedky, ktorými zvyčajne nedisponuje, a tak všetky úlohy rieši sama. Tradičná patriarchálna rodinná schéma sa tým v našich časoch mení. Ženy

preberajú niektoré mužské úlohy, „zmužšťujú sa“ aj emocionálne. Do oslabenej rodiny vstupuje časový stres, vnútorné napätie, nevera, rozvodovosť, čo reflektuje aj súčasná slovenská a česká literatúra⁵. Zmenšuje sa rozdiel medzi mestom a dedinou, do popredia vystupuje žena mestského typu, ku ktorej sa značne približuje aj mladšia dedinská žena. Na dedinu prenikajú vzdelané ženy, ktoré tu hľadajú často víkendový relax (chaty, domy), a svojou aktivitou v miestnom spoločenstve pozdvihujú úroveň dediny. Dnešnú ženu denne atakuje množstvo informácií z masmédií, takouto formou sa vzdeláva a formuje svoje vedomie a podvedomie, vkus, estetické cítenie, čo hodnotíme pozitívne. Sama sa tým učí rozlíšiť vonkajšie pozitívne i negatívne vplyvy. Agresívna reklama, napr. jej vnucuje rôznych formách: model stálej mladosti, krásy a príťažlivosti pre muža - dobyvateľa - samca. Chce jej vsugerovať, že práve ponúkané produkty nevyhnutne potrebuje kúpiť, aby vyzerala ako vysnívaný vzor v podobe určitej celebrity. Reklamné komunikáty využívajú preto všetky persuzívne prostriedky, prvky rétoriky a poetiky v sloganoch a reklamných textoch. Svoj zámer - predáť za každú cenu – podporuje reklama obrazom, zvukom, hudbou, vtipom i dramatickými scénami. Pôsobí na emócie, čo je najsilnejší motivátor. Využíva dieťa, ako stredobod lásky rodiny, rôznych domácich miláčikov – zvieratká, prírodné úkazy aj katastrofy, aby svojou redundanciou - neustálym opakovaním ponúkaných produktov ovplyvnila podvedomie prijímateľky a presvedčilajú o kúpe, pretože „ty si toho hodna, ty si to zaslúžiš...!“⁶. Materiálne záležitosti sa stávajú prioritou, neraz však s negatívnymi následkami: nedostatok času na deti, na partnerov, disharmónia rodín, psychické drámy, civilizačné choroby. Spoločnosť si tento bludný kruh uvedomuje a hľadá východiská aj prostredníctvom masmédií. Svet sa globalizuje a globalizujú sa aj spoločenské dopady na ženu: diskriminácia v otázke rodovej rovnosti, feminizované odvetvia s nízkym finančným ohodnotením, násilie na ženách a domáce násilie. Z údajov EUROSTATU vyplýva, že Slovensko patrí v súčasnosti medzi krajiny s najväčšími rozdielmi v odmeňovaní žien a mužov. K feminizovaným odvetviám, v ktorých na vedúcich postoch sú často muži, patrí: zdravotníctvo, vzdelávanie, hotely a reštaurácie, obchod a ľahký priemysel. V najhoršej situácii sa ocitajú ženy samovychovávateľky a staršie ženy. Tie sú ohrozené predčasným odchodom z trhu práce, čo môže spôsobiť riziko upadnutia do chudoby v starobe. Ťažšie dostávajú pracovné príležitosti ženy už po 45. roku fyzického veku. Rodová rovnosť – gender equality 2010-2015 podáva komplexný prehľad štatistických informácií, ktoré charakterizujú postavenie žien a mužov

⁵ J. K. Nebeský, L. Pavera, (red.), *Žena v české a slovenské literatúre. Sborník z literárnovedné konference konané v Opavě 14. a 15. září 2004*, Vydavatelství SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ - Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav bohemistiky a knihovnictví, Opava 2006, Vydání první, s. 236.

⁶ FFUK Bratislava: Rovnosť príležitostí – 14.X.2018, internetový portál <https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/odborne-centra/centrum-rodovych-studii/projekty/projekt-equal/o-projekte/rovnost-prilezitosti> (14.10.2018).

v súčasnej spoločnosti. Agenda pre trvalo udržateľný rozvoj 2015-2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) nadväzuje na miléniové rozvojové ciele a bola prijatá na úrovni OSN. Všeobecne známa je Charta základných práv EÚ, Amsterdamská zmluva, Rímska zmluva i základný programový dokument slovenskej vlády nazvaný: Akčný plán pre rodovú rovnosť na r. 2014-2019. Tento chce riešiť zamestnanosť žien, zvýšiť finančnú nezávislosť, zosúladiť rodinného a pracovného života pre matky malých detí, zvyšovať dobu platenej MD/materskej dovolenky (teraz je 34 týždňov s platbou 75% predchádzajúcich príjmov. Otcovia môžu čerpať 28 týždňov MD za rovnakých podmienok ako ženy). Veľkou výzvou sú rómske komunity, marginalizované rómske domácnosti, ťažké pracovné uplatnenie nevzdelaných rómskych žien. Riešiť rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí má medzi svojimi úlohami aj MPSVaR/Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Pri súčasnom počte obyvateľstva 5 397 036, priemernom veku 38,7 rokov, počte 946 mužov na 1000 žien je vysokoškolsky vzdelaných 19% žien a 16% mužov. Na slovenských vysokých školách v akademickom roku 2016/2017 študovalo 147 680 študentov, medzi ktorými bolo viac než 87-tisíc žien. V ostatnom čase ale poklesol záujem o vysokoškolské štúdium, kde chýba v tomto akademickom roku (2018/19) 11000 uchádzačov (pokles okolo 7%). Paradoxne i napriek tomu sa v praxi prejavuje rodová segregácia na trhu práce, ženy dostávajú za rovnakú prácu nižšiu mzdu ako muži, čo znamená že zarábajú v priemere o 21 % mesačne menej ako muži za odpracovaných 39 hodín týždenne. V dôsledku toho majú nižšie dôchodky a počas celého života čelia vyššiemu riziku chudoby. Muži pracujú o dve hodiny dlhšie. Nízka je aj reprezentácia slovenských žien vo verejnom živote, v parlamente a vo vedení firiem v porovnaní s inými krajinami EÚ, hoci podiel žien s ukončeným vysokoškolským vzdelaním sa takmer zdvojnásobil. Pretrváva rodová segregácia v študijných odboroch, ktoré sa tradične považujú za ženské, kde študuje 47 percent žien a 24 percent mužov. Ženy viac študujú v oblasti humanitných a spoločenských vied – 54,3%, muži v oblasti matematiky, prírodných vied a IKT (66%). Rodová segregácia vo vzdelávaní ovplyvňuje kariérne možnosti žien a mužov a premieta sa do rodovej segregácie na trhu práce. Slovensko v Indexe rodovej rovnosti 2015 je v celkovom hodnotení EÚ na predposlednom mieste počtom bodov 36,5 zo 100, tesne pred Rumunskom. Výsledky vyhlásil Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE). Hodnotila sa práca, peniaze, znalosti, čas, moc a zdravie⁷. Na túto situáciu reaguje projekt FF UK, ktorý má viesť k zvýšeniu rodovej citlivosti a zručnosti v aplikácii Gender Mainstreamingu za účelom eliminácie existujúcich bariér reálnej rodovej rovnosti, pretrvávajúcich rodových stereotypov, schém myslenia a vzorcov správania⁸.

---

⁷ Web stránka štatistického úradu SR, Rodová rovnosť 2015. Komplexný prehľad štatistických informácií, ktoré charakterizujú postavenie žien a mužov v súčasnej spoločnosti. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=27711>

⁸ FFUK Bratislava: Rovnosť príležitostí – 14.X.2018, internetový portal [https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-](https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne)

Patologická úroveň správania a medziludských vzťahov sa odráža v ďalšej veľkej téme, a to násilí na ženách a domácom násilí. Zoštúdie Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) so sídlom vo Viedni, ktorá bola prezentovaná v marci 2014 vyplýva, že každá tretia žena z Európskej únie bola obeťou fyzického alebo sexuálneho násillia aspoň raz vo svojom živote po dosiahnutí veku 15 rokov. V správe sú uvádzané dva novéreprezentatívne výskumy: *Sexuálne násillie na ženách*⁹ a *Reprezentatívny výskum domáceho násillia na Slovensku*¹⁰, ktoré v roku 2017 vydalo Koordinačno-metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násillie. Z doteraz povedaného vyplýva, že emancipovaná slovenská žena má dva statusy: môže sa slobodne rozhodovať, nemusí byť podriadená žiadnemu partnerovi, žiadnym ideologickým či religióznym tlakom, môže pestovať svoj fyzický vzhľad a telesnú kondíciu, môže sa vzdelávať, realizovať sa vo svojom povolání, cestovať po svete, relaxovať, ak má na to finančné prostriedky, rodinné a sociálne podmienky. Na druhej strane je 62 % žien nosným pilierom rodiny pri udržiavaní chodu domácnosti, varení, upratovaní, učení sa s deťmi. Mnoho povinností doma i na pracovisku ju vyčerpáva, čo sa odráža v oslabenom stave psychického i fyzického zdravia. Nápor trvá najmenej do vyštudovania a osamostatnenia sa detí, teda takmer až do odchodu na dôchodok. Situácia sa stáva kritickou, ak takúto domácnosť opustí životný partner a žena sa ocitá osamelá v tej najzraniteľnejšej situácii samovychovávateľky s nízkym rodinným rozpočtom. Spoločnosť o tom teoreticky vie, ale realita je neuspokojivá, čo riešia mladí ľudia – vyštudovaní odborníci odchodom za lepšie hodnotenou prácou do zahraničia, čím je negatívne zasiahnutá domáca ekonomická a odborná platforma.

Tu sa očakáva pomoc masmédií, ktoré dokážu postrehnúť aktuálny stav, jeho predchádzajúce aj následné fázy. Ako agendy socializačné a kontrolné vedia posúdiť stereotypy mužsko-ženské, problematiku nerovnosti pohlaví, pričom nejde o boj medzi nimi ale o participáciu oboch pohlaví na vytváraní lepších a spravodlivejších sociálnych podmienok zaručujúcich kvalitnejší život.

Bibliography

- Beňušková Z., in: *Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska* zv.1-2. Vydavateľstvo Veda, Bratislava 1995.
 Kucbeľová J., M. Úradníček, P. Brenkus - fotograf: *Odetí do krásy*, Vydavateľstvo Ikar, a.s. Bratislava, 2018.
 Nebeský J. K., L. Pavera, (red.), *Žena v českej a slovenskej literatúre. Sborník z literárno-vědné konference*

---

pracoviska/odborne-centra/centrum-rodovych-studii/projekty/projekt-equal/o-projekte/rovnost-prilezitosti (14.10.2018)

⁹ Z. Očenášová, P. Michalík, *Sexuálne násillie na ženách - správa z reprezentatívneho výskumu*, Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava 2017.

¹⁰ J. Filadelfiová, D. Gerbery, J. Vittek, *Reprezentatívny výskum domáceho násillia na Slovensku*, IVPR, Bratislava, 2017

konané v Opavě 14. a 15. září 2004. VydavatelstvoSLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ - Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Ústav bohemistiky a knihovnictví, Opava 2006, Vydání první.

Perdochová J., *Rétorika a poetika slovenskej a španielskej reklamy. Retórica y poética en la publicidad eslovaca y española*. Doktorská práca. UŚ Katowice 2007.

Online references

FFUK Bratislava: Rovnosť príležitostí –14.X.2018, internetový portál<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/odborne-centra/centrum-rodovych-studii/projekty/projekt-equal/o-projekte/rovnost-prilezitosti> (14.10.2018).

Web stránka štatistického úradu SR, Rodová rovnosť 2015. Komplexný prehľad štatistických informácií, ktoré charakterizujú postavenie žien a mužov v súčasnej spoločnosti. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=27711> (14.10.2018).

A Picture of the Slovak Woman – from Tradition to Emancipation

Summary

The purpose of this article is to present the changing social position of the Slovak woman and the fight of this woman for her social position emancipation. The traditional patriarchal family model assumes that woman is subordinate to man, bound by traditions and limited in her independence. With the increasing scientific and technological development and greater opportunities for education, the Slovak woman emerges from her private, domestic activities into the public ones. Thus, the traditional model of male dominance and the traditional family pattern have been disturbed. However, the situation of contemporary Slovak women is still far from ideal. At present, these are the issues of gender segregation and male-female inequality that trouble their social, professional and family life; as confirmed by the statistical indicators presented in the second part of this paper. It is also shown that mass media are of importance when it comes to the fight for the improvement of the women's living conditions. Their informative and formatting functions might be used to challenge the stereotypes limiting the women's freedom, to illuminate the causes of male-female inequality and well as its negative social outcomes.

Keywords: Slovak woman, patriarchal family, gender equality, segregation, violence, mass media

Abstract translated by Alicja Bemben